

Här gräver arkeologerna i Sverige

AV JOHAN JARNESTAD OCH MATS KARLSSON

En överväldigande del av alla utgrävningar i Sverige görs vid exploateringar. När en väg ska dras, en järnvägslinje byggas ut eller ett hus uppföras görs först en kartläggning av platsen. Gamla kartor och dokument granskas i arkiv och synliga fornlämningar söks på plats. Vid schaktningsarbeten i en stad för exempelvis rödrugning finns arkeolog på plats för att se eventuella fynd i gropen.

Byggherren betalar dessa arbeten och eventuella utgrävningar som följer om det finns något tillräckligt intressant att undersöka. Men först måste länsstyrelsen godkänna att det finns fog för att vänta sig fynd som bidrar till forskningen. Kulturmiljölagens första prioritet är dock att lämningar ska bevaras, inte grävas ut.

Hur mycket som grävs i olika delar av landet beror till största del på hur många exploateringar som görs i området. Därför grävs det mest i storstadsregionerna, och därför kan antalet grävningar i ett område variera väldigt mycket.

Förutom 1 300 arkeologiska utredningar, undersökningar och grävningar om året – i mycket varierande skala – tillkommer cirka 30–50 grävningar per år som bedrivs av universitet och högskolor, länsmuseer, folkhögskolor eller studieförbund. De måste också godkännas av länsstyrelsen. Det gäller även de sommarkurser som ges av privata grävfirmer, vilka ofta samarbetar med studieförbund och folkhögskolor.

DE TIO LÄNEN MED FLEST UTGRÄVNINGAR



...och här kan du själv vara med och gräva

GRÄVNINGAR FÖR AMATÖRER

Återkommande ● Tidigare ○

Kartan visar grävningar där allmänheten får delta som nämns i artikeln. Fler chanser att gräva kan finnas då studieförbund och folkhögskolor ger kurser mer sporadiskt.

